

Vieslav Slavus: **Królobojci**. Levov 1906. V „Kraljebojcih“ nam predstavlja isti pisatelj novodobno rusko zgodovino od Ivana Groznega pa do zadnjih let. Kraljebojstvo je rdeča nit, ki se vleče skozi celo rusko zgodovino. Naravna smrt ruskega vladarja je redka izjema. Knjiga je pisana krasno in zanimivo, bere se kot najbolj zanimiv roman, toda je vse samo živa zgodovina, zgodovina, ki deluje še dalje v tej največji slovanski državi. Zlasti je zanimiva za poznavanje ruskega revolucionarnega gibanja. Pisatelj je delal samo po najzanesljivejših virih.

Mavricij Zych: **Rozdzióbią nas kruki, wrony** (Razkljuvali nas bodo krokarji in vrane). Levov 1905. Str. 253 velike osmerke, ilustrirano.

Slavni poljski pisatelj, ki se skriva pod tem psevdonimom, nam razkriva v gori navedeni knjigi najturobnejše strani iz najnovejše poljske zgodovine, — slike iz verskega preganjanja katoličanov na Ruskem v predrevolucijsni dobi. Jezik je krasen, pripovedovanje živo in zanimivo.

09650

Iz drugih književnosti.

History of the diocese of Sault Ste. Marie and Marquette containing a full and accurate account of the development of the catholic church in Upper Michigan with portraits of bishops, priests and illustrations of churches old and new by Rev. Antoine Ivan Režek. Vol. II. Houghton, Michigan 1907. Zgodovina škofije Sault Ste. Marie in Marquette... Spisal Anton Ivan Režek. Drugi del. Houghton, Michigan 1907. 401 stran. Cena 5 dolarjev (?).

To je drugi del velike knjige, s katero je naš rojak, župnik Anton Ivan Režek v Houghtonu, škofiji Sault Ste. Marie in Marquette podaril tako skrbno sestavljeno zgodovino. Prvi del, ki je izšel 1906, opisuje ustanovitev škofije (glej „Dom in Svet“ 1. 1907, str. 91), drugi sedanjí pa prinaša podrobno zgodovino posameznih župnij.

Tudi ta knjiga je za slovensko kulturno zgodovino v marsičem zanimiva, čeprav ni toliko dragocena kot prva, ker večji del truda pa tudi zaslug v onih krajih pripada slovenskim duhovnikom Baragi, Pircu, Mraku, Vertinu in tovarišem. Še živi po vseh župnijah škofije Sault Ste. Marie in Marquette spomin onih mož, in zgodovinar povsod zadeva na neizbrisne sledove njihovega dela. A novi čas je izpremenil preproste, častitljive misijonske postaje v cvetoče naselbine, in veterani-blagovestniki so se izgubili med množčevilnimi naseljenci in urejenim svečeništvom. Kot dragocen spomenik iz onih časov stoji še nekdanja palača škofa Barage v Marquette in kot dragocene relikvije se hranijo njegov kelih v St. Ignace, njegova pisma v Notre Dame, Indiana, in škofovski sedež v Sault Ste. Marie. Mesto Baraga pa nosi njegovo ime...

Izmed župnij omenjamo Sault Ste. Marie, kjer sta delovala Pirc in Baraga, zadnji od leta 1854. do 1866. kot ondotni škof, Marquette, stolico škofov Barage, Mraka in Vertina, L'Anse, Negaunee in Machinac, kraje, ki so znani iz misijonskega dela Barage in njegovih sodelavcev. Predvsem pa nas zanimajo župnije, kjer dandanašnji prebivajo Slovenci. To so Atlantic, Rockland (z 32 slovenskimi družinami), Stephenson, Iron Mountain (z 52 slovenskimi družinami), Iron River, Ironwood, Manistique, Calumet, predvsem pa Houghton, kjer je pisec knjige zgradil prelepo cerkev sv. Ignacija, in Red Jacket, ki ima slovensko župnijo in cerkev sv. Jožefa. Prvi Slovenci so došli na delo v ondotne bogate rudnike 1861. Pastiroval jim je izpočetka Josip Zalokar, za njim Marko Pakiz in sedaj Luka Klopčič. Že leta 1889. so si postavili

AMERIŠKI PREDSEDNIK LINCOLN
(k stoletnici)

cerkev, po letu 1902. pa, ko je pogorela, začeli graditi še lepšo za 70.000 dolarjev, za vsoto, ki priča o ne-navadni požrtvovalnosti župnije, ki šteje 350 slovenskih družin.

Tudi to knjigo je pisal pisatelj z veliko natančnostjo in očitno ljubeznijo. Krasno jo je tudi opremil. Več kot 250 slik jo krasi, med njimi tri celostranske, katerih ena nam kaže pisatelja samega. Brez dvoma sprejme katoliška Amerika knjigo z isto navdušenostjo, s katero je pozdravila prvo. Ugledni uredniki, pisatelji in možje, ki so sami doživeli opisano pomlad verskega življenja v Gorenjem Michiganu, so tedaj čestitali pisatelju, med njimi znani zgodovinar in biograf Barage, Rev. Krizostom Verwyst. Tudi mi mu čestitamo na tako lepem završku velikega truda, ki bo ostal v zgodovini trajen spomin žive, kulturotvarne sile slovenskega naroda.

